II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2020/2094

2020 m. gruodžio 14 d.

kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 122 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) siekdamos sustabdyti COVID-19, kurią 2020 m. kovo 11 d. Pasaulio sveikatos organizacija paskelbė pandemija, plitimą, valstybės narės priėmė precedento neturinčių priemonių rinkinį;

(2) beprecedentės priemonės, kurių imtasi reaguojant į COVID-19 sukeltą išimtinę padėtį, kurios valstybės narės negali kontroliuoti, sukėlė didelių ekonominės veiklos trikdžių, kuriuos atspindi staigus bendrojo vidaus produkto sumažėjimas ir didelis poveikis užimtumui, socialinėms sąlygoms, skurdui ir nelygybei. Visų pirma tos priemonės sutrikdė tiekimo grandines bei gamybą ir tapo nebuvimo darbo vietoje priežastimi. Be to, tapo labai sunku ar neįmanoma teikti daugelį paslaugų. Kartu sumažėjo vartotojų paklausa. Daugeliui įmonių trūksta likvidumo, kyla pavojus jų mokumui, o finansų rinkos yra labai nepastovios. Ypač skaudžiai nukentėjo tokie svarbūs sektoriai kaip kelionių ir turizmo sektoriai. Plačiau žvelgiant, dėl tų priemonių daugelio Sąjungos įmonių finansinė padėtis jau labai pablogėjo ar pablogės;

(3) COVID-19 sukelta krizė sparčiai išplito Sąjungoje ir trečiosiose valstybėse. 2020 m. Sąjungoje numatomas smarkus augimo susitraukimas. Skirtingų valstybių narių atsigavimas gali būti labai nevienodas ir dėl to padidės skirtumai tarp nacionalinių ekonomikų. Skirtingi valstybių narių fiskaliniai pajėgumai teikti finansinę paramą ten, kur jos labiausiai reikia ekonomikai atgaivinti, ir skirtumai tarp valstybių narių priemonių kelia pavojų bendrajai rinkai, taip pat socialinei ir teritorinei sanglaudai;

(4) reikalingas visapusiškas ekonomikos gaivinimo priemonių rinkinys. Tam priemonių rinkiniui įgyvendinti reikia didelių viešųjų ir privačiųjų investicijų siekiant, kad Sąjunga galėtų tvirtai žengti tvaraus ir atsparaus ekonomikos atsigavimo keliu, kurti aukštos kokybės darbo vietas, didinti socialinę įtrauktį ir atitaisyti tiesioginę COVID-19 krizės padarytą žalą, kartu remiant Sąjungos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos prioritetus;

(5) dėl COVID-19 sukeltos išskirtinės padėties, kurios valstybės narės negali kontroliuoti, reikia laikytis darnaus ir vieningo požiūrio Sąjungos lygmeniu. Siekiant užkirsti kelią tolesniam ekonomikos, užimtumo ir socialinės sanglaudos blogėjimui ir skatinti tvarų ir atsparų ekonominės veiklos atsigavimą, turėtų būti parengta išimtinė ir suderinta ekonominės ir socialinės paramos programa, grindžiama valstybių narių solidarumo principu, visų pirma toms valstybėms narėms, kurios nukentėjo ypač stipriai;

(6) kadangi šis reglamentas yra išimtinis atsakas į laikinas, bet ekstremalias aplinkybes, parama pagal jį turėtų būti teikiama tik kovos su neigiamais COVID-19 krizės padariniais arba neatidėliotinų finansavimo poreikių, siekiant išvengti COVID-19 krizės atsinaujinimo, tenkinimo tikslais;

(7) teikiant paramą pagal šiuo reglamentu nustatytą priemonę (toliau – Priemonė) daugiausia dėmesio visų pirma turėtų būti skiriama darbo rinkų ir socialinės apsaugos, taip pat sveikatos priežiūros sistemos atkūrimo priemonėms, tvaraus ekonomikos augimo ir užimtumo potencialo suaktyvinimo priemonėms, kuriomis siekiama stiprinti sanglaudą tarp valstybių narių ir remti jų perėjimą prie žaliosios ir skaitmeninės ekonomikos, priemonėms, kuriomis teikiama parama nuo COVID-19 krizės poveikio nukentėjusioms įmonėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms, taip pat parama investicijoms į veiklą, kuri yra itin svarbi tvariam augimui Sąjungoje stiprinti, įskaitant tiesiogines finansines investicijas į įmones, priemonėms, skirtoms moksliniams tyrimams ir inovacijoms, kuriais reaguojama į COVID-19 krizę, pajėgumų stiprinimui Sąjungos lygmeniu siekiant pagerinti pasirengimą būsimoms krizėms, pastangoms užtikrinti teisingą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos bei parama žemės ūkiui ir plėtrai kaimo vietovėse kovojant su COVID-19 krizės poveikiu;

(8) siekiant užtikrinti tvarų ir atsparų ekonomikos atsigavimą visoje Sąjungoje ir sudaryti palankesnes sąlygas ekonominės paramos įgyvendinimui, turi būti naudojami nustatyti pagal daugiametę finansinę programą vykdomų Sąjungos programų išlaidų mechanizmai. Parama pagal tas programas turėtų būti teikiama negrąžintinos paramos, paskolų ir atidėjinių biudžeto garantijoms forma. Skirstant finansinius išteklius turėtų būti atsižvelgiama į tai, kiek tos programos gali prisidėti prie Priemonės tikslų įgyvendinimo. Įnašams į tas programas pagal Priemonę turėtų būti taikoma sąlyga, kad bus griežtai laikomasi Priemonės tikslų, kurie yra susiję su parama ekonomikos atsigavimui po COVID-19 krizės;

(9) atsižvelgiant į finansuotinų priemonių pobūdį, viena pagal Priemonę skirtų sumų dalis turėtų būti naudojama paskoloms valstybėms narėms, o kita sumų dalis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ([1]) (toliau – Finansinis reglamentas) 21 straipsnio 5 dalies tikslais turėtų sudaryti išorės asignuotąsias pajamas ir turėtų būti naudojama Sąjungos negrąžintinai paramai, paramai naudojant finansines priemones arba atidėjiniams biudžeto garantijoms ir susijusioms išlaidoms finansuoti. Tuo tikslu (tai būtų būtinų priemonių pagal šį reglamentą dalis) tikslinga sudaryti galimybę Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalį taikyti ir pagal išskirtinį ir laikiną įgaliojimą, numatytą Tarybos sprendime dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Tarybos sprendimas 2014/335/ES, Euratomas ([2]) (toliau – Nuosavų išteklių sprendimas), numatytų dalies pajamų asignavimui pagal šį reglamentą kaip pagrindinį teisės aktą;

(10) nors Finansinio reglamento 12 straipsnio 4 dalies c punktas ir 14 straipsnio 3 dalis taikomi pagal šį reglamentą suteikiamiems įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimams, susijusiems su išorės asignuotosiomis pajamomis, atsižvelgiant į įvairių rūšių paramai nustatytus terminus, įsipareigojimų asignavimai, susiję su tomis išorės asignuotosiomis pajamomis, neturėtų būti automatiškai perkeliami po atitinkamų pabaigos datų, išskyrus įsipareigojimų asignavimus, būtinus Priemonėje išdėstytoms priemonėms įgyvendinti skirtai techninei ir administracinei pagalbai;

(11) įsipareigojimų asignavimai negrąžintinai paramai turėtų būti skiriami automatiškai, neviršijant leistinos sumos. Likvidumas turėtų būti valdomas veiksmingai ir tokiu būdu, kad lėšos būtų telkiamos tik tada, kai teisiniai įsipareigojimai turi būti vykdomi atitinkamais mokėjimų asignavimais;

(12) atsižvelgiant į tai, kad svarbu panaudoti sumas pirmaisiais Priemonės įgyvendinimo metais, tikslinga peržiūrėti pažangą, pasiektą įgyvendinant Priemonę, ir pagal šį Reglamentą paskirstytos paramos panaudojimą. Tuo tikslu ne vėliau kaip 2022 m. spalio 31 d. Komisija turėtų parengti ataskaitą;

([1]) 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

([2]) 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendimas 2014/335/ES, Euratomas dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos (OL L 168, 2014 6 7, p. 105).

(13) Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos ([3]) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo) 135 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Sprendimo 2014/335/ES, Euratomas pakeitimai, priimti Susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo dieną arba vėliau, Jungtinei Karalystei netaikomi tiek, kiek tie pakeitimai turi įtakos Jungtinės Karalystės finansiniams įsipareigojimams. Parama pagal šį reglamentą ir atitinkamas Sąjungos nuosavų išteklių viršutinės ribos padidinimas turėtų poveikį Jungtinės Karalystės finansiniams įsipareigojimams. Pagal Susitarimo dėl išstojimo 143 straipsnio 1 dalį Jungtinės Karalystės atsakomybė už jos dalį Sąjungos neapibrėžtųjų finansinių įsipareigojimų apribojama tais Sąjungos neapibrėžtaisiais finansiniais įsipareigojimais, kurie susidaro dėl Sąjungos finansinių operacijų, kurių Sąjunga ėmėsi iki Susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo datos. Bet koks neapibrėžtasis Sąjungos finansinis įsipareigojimas, atsirandantis dėl finansinės paramos pagal šį reglamentą, būtų laikomas prisiimtu po Susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo datos. Todėl šis reglamentas neturėtų būti taikomas Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti (toliau – Priemonė).

2. Parama pagal Priemonę siekiant kovoti su neigiamais COVID-19 krizės ekonominiais padariniais arba neatidėliotinais finansavimo poreikiais, siekiant išvengti tos krizės atsinaujinimo, visų pirma finansuojamos šios priemonės:

a) priemonės, kuriomis siekiama atkurti užimtumą ir darbo vietų kūrimą;

b) priemonės reformų ir investicijų, kuriomis iš naujo suaktyvinamas tvaraus ekonomikos augimo ir užimtumo potencialas siekiant sustiprinti sanglaudą tarp valstybių narių ir padidinti jų atsparumą, forma;

c) priemonės, skirtos nuo COVID-19 krizės ekonominio poveikio nukentėjusioms įmonėms, visų pirma priemonės, naudingos mažosioms ir vidutinėms įmonėms, taip pat parama investicijoms į veiklą, kuri yra itin svarbi tvariam augimui Sąjungoje stiprinti, įskaitant tiesiogines finansines investicijas į įmones;

d) priemonės, skirtos moksliniams tyrimams ir inovacijoms, kuriais reaguojama į COVID-19 krizę;

e) priemonės, kuriomis siekiama padidinti Sąjungos pasirengimo krizėms lygį ir sudaryti sąlygas greitam ir veiksmingam Sąjungos atsakui didelio masto ekstremaliųjų situacijų atveju, be kita ko, priemonės, kurios apima būtiniausių prekių ir būtiniausios medicinos įrangos kaupimą ir greitam atsakui į krizes būtinos infrastruktūros įsigijimą;

f) priemonės, skirtos užtikrinti, kad COVID-19 krizė nepakenktų teisingam perėjimui prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos;

g) priemonės, skirtos kovoti su COVID-19 krizės poveikiu žemės ūkiui ir kaimo plėtrai.

3. 2 dalyje nurodytos priemonės įgyvendinamos pagal konkrečias Sąjungos programas ir laikantis atitinkamų Sąjungos aktų, kuriais nustatomos toms programoms taikytinos taisyklės, kartu visapusiškai laikantis Priemonės tikslų. Tos priemonės apima joms įgyvendinti skirtą techninę ir administracinę pagalbą.

2 straipsnis

Priemonės finansavimas ir lėšų paskirstymas

1. Priemonė, remiantis Nuosavų išteklių sprendimo 5 straipsnyje numatyto įgaliojimo pagrindu, finansuojama neviršijant 750 000 milijonų EUR sumos 2018 m. kainomis.

Pirmoje pastraipoje nurodyta suma konkrečių Sąjungos programų įgyvendinimo tikslais koreguojama taikant fiksuotą defliatorių – 2 % per metus. Įsipareigojimų asignavimų atžvilgiu tas defliatorius taikomas metinėms dalims.

([3]) OL L 29, 2020 1 31, p. 7.

2. 1 dalyje nurodyta suma paskirstoma taip:

a) parama iki 384 400 milijonų EUR 2018 m. kainomis, teikiama negrąžintinos paramos ir grąžintinos paramos naudojant finansines priemones forma, paskirstoma taip:

i) iki 47 500 milijonų EUR 2018 m. kainomis – 2014–2020 m. daugiametės finansinės programos, pratęstos iki 2022 m., struktūrinėms ir sanglaudos programoms, įskaitant paramą naudojant finansines priemones;

ii) iki 312 500 milijonų EUR 2018 m. kainomis – programai, pagal kurią finansuojami ekonomikos atsigavimas bei ekonominis ir socialinis atsparumas remiant reformas ir investicijas;

iii) iki 1 900 milijonų EUR 2018 m. kainomis – su civiline sauga susijusioms programoms;

iv) iki 5 000 milijonų EUR 2018 m. kainomis – su moksliniais tyrimais ir inovacijomis susijusioms programoms, įskaitant paramą naudojant finansines priemones;

v) iki 10 000 milijonų EUR 2018 m. kainomis – programoms, kuriomis remiamos teritorijos, pereinančios prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos;

vi) iki 7 500 milijonų EUR 2018 m. kainomis – plėtrai kaimo vietovėse;

b) iki 360 000 milijonų EUR 2018 m. kainomis paskolomis valstybėms narėms - programai, pagal kurią finansuojami ekonomikos atsigavimas bei ekonominis ir socialinis atsparumas remiant reformas ir investicijas;

c) iki 5 600 milijonų EUR 2018 m. kainomis – atidėjiniams biudžeto garantijoms ir susijusioms išlaidoms, skirtiems programoms, kuriomis siekiama remti investavimo operacijas Sąjungos vidaus politikos srityje.

3 straipsnis

Biudžeto vykdymo taisyklės

1. Finansinio reglamento 21 straipsnio 5 dalies tikslu 384 400 milijonų EUR 2018 m. kainomis šio Reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nurodytos sumos šio reglamento 2 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytų Sąjungos programų atžvilgiu sudaro išorės asignuotąsias pajamas, o 5 600 milijonų EUR 2018 m. kainomis tos sumos sudaro išorės asignuotąsias pajamas šio reglamento 2 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytų Sąjungos programų atžvilgiu.

2. 360 000 milijonų EUR 2018 m. kainomis 2 straipsnio 1 dalyje nurodytos sumos naudojama paskoloms valstybėms narėms pagal Sąjungos programas, nurodytas 2 straipsnio 2 dalies b punkte.

3. Nuo Nuosavų išteklių sprendimo, kuriuo numatytas šio reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas įgaliojimas, įsigaliojimo dienos įsipareigojimų asignavimai, apimantys paramą Sąjungos programoms, nurodytoms 2 straipsnio 2 dalies a ir c punktuose, skiriami automatiškai neviršijant tuose punktuose nurodytų atitinkamų sumų.

4. Teisiniai įsipareigojimai, dėl kurių atsiranda išlaidos paramai, kaip nurodyta 2 straipsnio 2 dalies a punkte ir, kai tinkama, 2 straipsnio 2 dalies c punkte, Komisijos ar jos vykdomųjų įstaigų prisiimami ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. Teisiniai įsipareigojimai, kurie sudaro ne mažiau kaip 60 % 2 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytos sumos, prisiimami ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d.

5. Sprendimai dėl 2 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytų paskolų suteikimo priimami ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.

6. Sąjungos biudžeto garantijos, neviršijančios sumos, kuri pagal atitinkamuose pagrindiniuose aktuose nustatytą atitinkamą atidėjinių normą atitinka 2 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytus atidėjinius biudžeto garantijoms, priklausomai nuo remiamų finansavimo ir investavimo operacijų rizikos profilių, suteikiamos tik operacijoms, kurias garantijos šalys patvirtino ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d., remti. Atitinkamuose biudžeto garantijų susitarimuose numatomos nuostatos, kuriomis reikalaujama, kad finansinės operacijos, atitinkančios bent 60 % tų biudžeto garantijų sumos, garantijos šalių būtų patvirtintos ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. Kai su finansavimu ir investavimo operacijomis, nurodytomis 2 straipsnio 2 dalies c punkte, susijusiai negrąžintinai paramai naudojami atidėjiniai biudžeto garantijoms, susiję teisiniai įsipareigojimai Komisijos prisiimami ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d.

7. Šio straipsnio 4–6 dalys netaikomos techninei ir administracinei pagalbai, nurodytai 1 straipsnio 3 dalyje.

8. Priemonei įgyvendinti skirtos techninės ir administracinės pagalbos, pavyzdžiui, parengiamosios, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklos, įskaitant įmonių informacinių technologijų sistemas šio reglamento tikslais, išlaidos finansuojamos iš Sąjungos biudžeto.

9. Mokėjimai, susiję su pagal šio straipsnio 4–6 dalis prisiimtais teisiniais įsipareigojimais, priimtais sprendimais ir patvirtintomis finansinių operacijų nuostatomis, atliekami ne vėliau kaip 2026 m. gruodžio 31 d., išskyrus techninę ir administracinę pagalbą, nurodytą 1 straipsnio 3 dalyje, ir atvejus, kai, nors teisinis įsipareigojimas buvo prisiimtas, sprendimas buvo priimtas arba operacija buvo patvirtinta laikantis sąlygų, atitinkančių pagal šią dalį taikomą galutinį terminą, mokėjimai po 2026 m. yra būtini išimties tvarka, kad Sąjunga galėtų vykdyti savo įsipareigojimus trečiosioms šalims, be kita ko, priėmus galutinį sprendimą prieš Sąjungą.

4 straipsnis

Ataskaitų teikimas

Ne vėliau kaip 2022 m. spalio 31 d. Komisija Tarybai pateikia ataskaitą dėl pažangos, pasiektos įgyvendinant Priemonę, ir pagal 2 straipsnio 2 dalį paskirstytų lėšų panaudojimo.

5 straipsnis

Taikymas

1. Šis reglamentas netaikomas Jungtinei Karalystei ar jos teritorijoje.

2. Nuorodos į valstybes nares šiame reglamente neapima Jungtinės Karalystės.

6 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2020 m. gruodžio 14 d.

Tarybos vardu
Pirmininkas
M. ROTH